

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:

№ БД 5510400-3.20

2021 йил “04” 06

Соғлиқни сақлаш вазирлиги

128 соғлиқни сақлаш вазирлиги

2021 йил “04” 06



БОЛАЛАР ОҒИЗ БЎШЛИҒИ ШИЛЛИҚ ҚАВАТИ КАСАЛЛИКЛАРИ  
МОДУЛ ДАСТУРИ

|                  |           |                                      |
|------------------|-----------|--------------------------------------|
| Билим соҳаси:    | 500 000 — | Соғлиқни сақлаш ва ижтимоий таъминот |
| Таълим соҳаси:   | 510 000 — | Соғлиқни сақлаш                      |
| Таълим йўналиши: | 5510400 — | Стоматология                         |

Тошкент — 2021

### **Тузувчилар:**

- Муртазаев С.С. – ТДСИ, Болалар терапевтик стоматологияси кафедраси мудири, т.ф.д., доцент
- Махсумова С.С. – ТДСИ, Болалар терапевтик стоматологияси кафедраси доценти, т.ф.н.
- Кодирова М.Т. – ТДСИ, Болалар терапевтик стоматологияси кафедраси ассистенти

### **Такризчилар:**

- Ғуломов С.С. – ТПТИ, Болалар стоматологияси курси мудири, профессор, т.ф.д.
- Махсумова И.Ш. – ТДСИ, Стоматологик касалликлар профилактикаси кафедраси доценти, т.ф.н.

Модул дастури Тошкент давлат стоматология институтида ишлаб чиқилган.

Модул дастури Тошкент давлат стоматология институти Кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2021 йил 29 январдаги 5 - сонли баённома).

Модул дастури Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги тиббиёт ва фармацевтика узлуксиз касбий таълими муассасалараро Мувофиқлаштириш Кенгашининг 2021 йил “ ” даги “ – сонли баённомаси билан маъқулланган.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2021 йил “ ” даги -сонли буйруғининг -иловаси билан модул дастури рўйхати тасдиқланган.

## **1. Ўқув модулининг долзарблиги ва олий таълимдаги ўрни**

Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули ўқув режанинг клиник модуллар блокига тааллуқли бўлиб, 5 курсда ўқитилади. Ушбу дастур асосида замонавий педагогик технологияларни ўқитиш жараёнида қўллаган ҳолда, талабани назарий маълумотидан бошланғич амалий кўникмаларни фантомларда бажаришга ўргатиб ва орттирилган кўникмаларни замонавий тиббий технологиялар орқали клиник амалиёт билан уйғунлаштирган ҳолда қўллашга имкон яратади. Дастурнинг мақсад ва вазифаларини ечими якунида талаба горизонтал ва вертикал интеграция жараёнларида олган билим ва амалий кўникмаларни клиник уйғунлаштириб, етук, рақобатбардош, мустақил клиник фикрлаш қобилиятига эга бўлган умумий амалиёт стоматологи бўлиб шаклланади.

Модул дастур болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг клиник текшириш усуллари, уларнинг ташхислаш, даволаш ва профилактика асосларини ўз ичига қамрайди, бўлғуси умумий амалиёт врачларида клиник фикрлаш, касаллик ва унинг белгиларини асослаш учун замин яратиб беради. Модулни ўқитиш учун преклиник реставрацион стоматология, анатомия, физиология, микробиология, вирусология, иммунология, фармакология, клиник реставрацион стоматология, клиник эндодонтия, стоматологик касалликлар профилактикаси, болалар кариесологияси модуллари назарий замин бўлиб хизмат қилади. Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули болалар жарроҳлик стоматологияси, ортодонтия модуллари билан узвий боғлиқ.

## **2. Ўқув модулининг мақсади ва вазифаси**

**2.1. Модулнинг мақсади** - талабаларни клиник фикрлаш қобилиятини ўстиришга қаратилган услубларни замонавий педагогик ва замонавий технологиялар орқали, яъни болалар шиллиқ қавати касалликларининг келиб чиқиш сабаблари, ривожланиш механизмлари, клиникалари, ташхис ва қиёсий ташхислари, даволаш усуллари ҳамда уларни олдини олиш чора-тадбирларини ўргата бориш ва шакллантиришдан иборат.

### **2.2. Модулнинг вазифалари:**

- модулни бўлимларига тегишли билимлар билан талабаларни босқичма-босқич таништира бориш, ўргата бориш ва кўникмаларни ҳосил қилиш;
- янги педагогик технологияларни дарс жараёнига тадбиқ этиб, талабани клиник фикрлаш қобилиятини ўстириш ва билимини сақлаш даражасини ошириш;
- болалар терапевтик стоматологиясининг замонавий усуллари тўғрисидаги илмий адабиётлардан фойдаланишни ўргатиш;

- соғлом турмуш тарзини тарғибот қилиш;
- модул соҳасига тааллуқли болалар шиллиқ қавати касалликлари ташхиси ва қиёсий ташхиси босқичларини, даволаш ва профилактика усулларининг зарурий жиҳатлари тўғрисида маълумот бериш.
- талабанинг клиник фикрлаш қобилиятини ўстиришга қаратилган стандартга мос амалий кўникмаларни ассистент-талаба, талаба-фантом, талаба-волонтер(бемор) услубида автоматизм даражасига етказиш.

### **2.3. Модул бўйича талабаларнинг билим, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар:**

#### **9 семестр**

##### ***Талаба:***

- бола кўриги ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгилари;
- турли хил травматик жароҳатларда бола кўриги, касаллик тарихини тўлдириш;
- болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватининг шаклланиши ва физиологик хусусиятлари;
- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг таснифи;
- оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография) **хақида тасаввурга эга бўлиши;**
- ўқув, илмий ва маълумот адабиётлари билан мустақил ишлаш, амалий кўникмаларни мустақил бажариш, тест ва вазиятли масалаларни ечишни;
- стоматологик кабинетга қўйиладиган талабларни;
- стоматологик касалликлари бўлган болаларда ҳужжатларни тўлдиришни;
- бола кўриги ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгиларини аниқлашни;
- клиник-лаборатор текшириш усулларини ва натижаларини таҳлил қилишни
- қиёсий ташхислашни, тахминий ташхис қўйишни;
- турли хил травматик жароҳатларда боллар оғиз шиллиқ қаватининг ўзига хос белгиларини аниқлашни;
- даволаш режасини тузишни;
- касаллик тарихини тўлдиришни;
- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг таснифини;
- болалар ёшида оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватининг травматик шикастланишларини;
- оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усулларини (Кулаженко, реопародонтография) **билиши ва улардан фойдалана олиши;**

- бола оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгиларини аниқлаш;
- клиник-лаборатор текшириш усуллари ўтказиш ва натижаларини таҳлил қилиш;
- қиёсий ташхислаш, тахминий ташхис қўйиш, касаллик тарихини тўлдириш;
- турли хил травматик жароҳатларда даволаш;
- оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография) ўтказиш **малакаларига (шу жумладан амалий кўникмаларига) эга бўлиши керак.**

## **10 семестр**

### ***Талаба:***

- ўткир инфекцион касалликлар (қизамиқ, қизилча, бўғма, скарлатина, инфекцион моноклиоз) билан оғриган болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос белгилар;
- ўткир герпетик стоматитда бола оғиз шиллиқ қаватидаги клиник белгилар;
- сурункали герпетик стоматитда болаларни текшириш;
- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида вирусли сўғалнинг ўзига хос клиник кечиши;
- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватидаги кандидозлар;
- сил, захм касалланган болаларда оғиз бўшлиғи;
- ОИТС билан касаланган болада оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати кўриниши;
- сурункали рецидивланувчи афтоз стоматит;
- кўп шаклли экссудатив эритема, Стивенс-Жонсон синдроми билан касалланган болани текшириш;
- дориларга аллергияси бўлган болани текшириш;
- қон касаллиги бор болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватидаги ўзгаришлар **ҳақида тасаввурга эга бўлиши;**
- ўткир инфекцион касалликлар (қизамиқ, қизилча, бўғма, скарлатина, инфекцион моноклиоз) билан оғриган болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос белгиларни аниқлашни;
- ўткир герпетик стоматитда бола оғиз шиллиқ қаватидаги клиник белгиларни текширишни;
- сурункали герпетик стоматитда болаларни текширишни;
- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида вирусли сўғалнинг ўзига хос клиник кечишини, клиник белгиларини;
- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватидаги кандидозларни аниқлашни ва текшириш усуллари;
- клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилишни;
- сил, захм билан касалланган болаларда оғиз бўшлиғини текширишни;
- ОИТС билан касаланган болада оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текширишни;

- сурункали рецидивланувчи афтоз стоматит, Бехчет синдроми билан оғриган бола оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текшириш ва ўзига хос белгиларни аниқлашни;
- кўп шаклли экссудатив эритема Стивенс-Жонсон синдроми билан касалланган болани текширишни;
- дориларга аллергияси бўлган болани текшириш ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида патологик фонни аниқлашни;
- турли хил орган ва органлар тизими (гиповитаминоз, эндокрин системаси касалликлари, ошқозон ичак тизими) билан оғриган болаларни текширишни ва ўзига хос зарарланиш белгиларини аниқлашни;
- қон касаллиги бор болаларни оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текширишни;
- болаларни текширганда лаб касаллигига хос белгиларни аниқлашни ***билиши ва улардан фойдалана олиши***;
- СҚАС да оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш;
- аллергия касалликларда оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш;
- ЮҚТС оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш;
- ошқозон-ичак касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш;
- қон касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш;
- эндокрин системаси касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш ***малакаларига (шу жумладан амалий кўникмаларига) эга бўлиши керак.***

### **3. Асосий қисм**

#### ***3.1. Модулдаги маъруза машғулотлари мавзулари ва мазмуни, ташкил бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:***

##### **9-семестр**

**1-мавзу.** Болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қават касалликлари. Болалар ёшида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасининг шаклланиши ва физиологик хусусиятлари. Оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг таснифи.

**2-мавзу.** Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати травматик шикастланишининг этиологияси, эпидемиологияси, классификацияси, диагностикаси. Травматик ва инфекцион стоматит, ўткир ва сурункали стоматит. Болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография).

## **10 семестр**

**1-мавзу.** Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати ўткир инфекцион касалликлари (Ўткир герпетик стоматит, қизамиқ, дифтерия).

**2-мавзу.** Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида кандидоз, сил, захм касалликларининг этиологияси, патогенези ва диагностикаси. Болаларда умумсоматик касалликларида ОБШҚ даги ўзгаришлар.

**3-мавзу.** Орттирилган иммунтанқислик синдромида (ОИТС) болалар оғиз бўшлиғида содир бўладиган ўзгаришлар, клиник белгилари, ташхиси, қиёсий ташхиси, давоси.

**4-мавзу.** Болалар ёшида лаб касалликлари кечишининг ўзига хослиги.

**5-мавзу.** Болалар ёшида тил касалликлари кечишининг ўзига хослиги

### ***3.2. Модулдаги амалий машғулотлар мавзулари, ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:***

#### ***3.2.1. Амалий машғулотларнинг мавзулар рўйхати:***

## **9-семестр**

**1-мавзу.** Бола кўриги ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгиларини аниқлаш. Клиник-лаборатор текшириш усулларини ўрганиш ва натижаларни таҳлил қилиш. Қиёсий ташхислашни, тахминий ташхис қўйишни, касаллик тарихини тўлдиришни ўрганиш.

**2-мавзу.** Турли хил травматик жароҳатларда бола кўриги ва оғиз шиллиқ қаватининг ўзига хос белгиларини аниқлаш К 06.2. Клиник лаборатор текширишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**3-мавзу.** Болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватининг шаклланиши ва физиологик хусусиятлари

**4-мавзу.** Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг таснифи. Болалар ёшида оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватининг травматик шикастланишлари.

**5-мавзу.** Оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография)

## **10 семестр**

**1-мавзу.** Ўткир инфекцион касалликлар (қизамиқ, қизилча, бўғма, скарлатина, инфекцион моноклиоз) билан оғриган болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос белгилар ва клиникаси. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш

**2-мавзу.** Ўткир герпетик стоматитда бола кўриги ва оғиз шиллиқ қаватининг касалликка хос клиник белгиларни аниқлаб, ўткир герпетик стоматит К.12 формаларини ўрганиш. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**3-мавзу.** Сурункали герпетик стоматит К.12 билан оғриган болаларни текшириш усуллари ва ўзига хос клиник белгилари. Клиник лаборатор ўрганишлар натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**4-мавзу.** Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида вирусли сўғалнинг ўзига хос клиник кечиши, клиник белгиларини аниқлаш усуллари. Ташхис қўйиш ва даволаш усуллари ўргатиш.

**5-мавзу.** Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида кандидозлар В.37.0 клиник белгиларни аниқлаш ва текшириш усуллари. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўрганиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**6-мавзу.** Сил А 18.0, захм А 50.0 билан касалланган болаларда оғиз бўшлиғини текшириш ва ўзига хос махсус белгиларини аниқлаш усуллари. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**7-мавзу.** ОИТС В.20. билан касаланган болада оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текшириш. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**8-мавзу.** Сурункали рецидивланувчи афтоз стоматит К 12.0, Бехчет синдроми М 35.2 билан оғриган бола оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текшириш ва ўзига хос белгиларни аниқлаш. Клиник-лаборатор диагностика кетма-кетлиги ва комплекс даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдиришини ўргатиш.

**9-мавзу.** Кўп шаклли экссудатив эритема L.51 Стивенс-Жонсон синдроми билан касалланган болани текшириш. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**10-мавзу.** Дориларга аллергияси бўлган болани текшириш ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида патологик фонни аниқлаш. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**11-мавзу.** Турли хил орган ва органлар тизими (гиповитаминоз, эндокрин системаси касалликлари, ошқозон ичак тизими) билан оғриган болаларни текшириш ва ўзига хос зарарланиш белгиларини аниқлаш.

**12-мавзу.** Қон касаллиги бор болаларни оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текшириш. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.

**13-мавзу.** Болаларни текширганда лаб касаллигига К.13.0 ва К. 14.0 хос белгиларни аниқлаш. Қиёсий таққослашни ўтказишни ўрганиш. Клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилиш, тўғри ташхис қўйишни ўргатиш, даволаш режасини тузиш, касаллик тарихини тўлдириш.



### **3.2.2.Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича кўрсатма ва тавсиялар:**

Амалий машғулотлар мультимедиа қурилмалари билан жиҳозланган аудиторияда бир академик гуруҳга бир ўқитувчи томонидан ўтказилади.

Амалий машғулотларни ўтказишда қуйидаги дидактик тамойилларга амал қилинади:

- Амалий машғулотларни мақсадини аниқ белгилаб олиш;
- Ўқитувчининг инновацион педагогик фаолияти бўйича билимларни чуқурлаштириш имкониятларига талабаларда қизиқиш уйғотиш;
- Талабада натижани мустақил равишда қўлга киритиш имкониятини таъминлаш;
- Талабани назарий-методик ва клиник жиҳатдан тайёрлаш.

### **3.2.3.Модулни ўқитиш давомида эгалланадиган амалий кўникмалар ва компетенциялар**

#### **Модул давомида эгалланадиган амалий кўникмалар рўйхати:**

Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули бўйича клиник амалиётни ўтиш даврида талабалар қуйидаги амалий кўникмаларни ўзлаштиришлари кўзда тутилган:

#### **9-семестр**

- 1.Оғиз бўшлиғини клиник текшириш.
2. ОБШҚ ни оғриқсизлантириш.
3. ОБШҚ касалликларида объектив текшириш.
4. Беднар афтасида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.
5. ЎГС да оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.

#### **10-семестр**

1. СҚАС да оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.
2. Аллергик касалликларда оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.
3. ЮҚТС оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.
- 4.Ошқозон-ичак касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.
5. Қон касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.
6. Эндокрин системаси касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.

#### **Модул давомида эгалланадиган компетенциялар (номи, коди) рўйхати:**

УК 1<sup>1</sup>. Абстракт фикр юритиш, ходисаларни таҳлил ва синтез қилиш қобилиятига эга бўлиш;

УК 2. Дунёқарашни шакллантириш учун фалсафий билимларнинг асосларидан фойдаланиш қобилияти;

---

<sup>1</sup> УК- умумий компетенция

УК 3. Ностандарт вазиятларда ҳаракат қилиш қобилияти, қабул қилинган қарорлар учун ижтимоий ва ахлоқий жавобгарликни олишга тайёрлик;

УК 4. Ўз-ўзини ривожлантиришга, англашга, ўқишга, ижодий салоҳиятдан фойдаланишга тайёрлик;

УКК 1<sup>2</sup>. Касбий фаолиятнинг стандарт вазифаларини даволаш ва профилактика стандартлари талабларини ҳисобга олган ҳолда ҳал қилишга тайёргарлик.

УКК 2. Стоматологик муолажалар учун асбоб ускуналар танлаш.

УКК 3. Оғиз даҳлизи ва оғиз бўшлиғи кўригини ўтказиш

УКК 21. Стоматологик ҳужжатларни тўлдириш қоидаси.

УКК 22. Оғиз бўшлиғини кўздан кечириш.

УКК 26. Оғиз бўшлиғи тўқималарини палпациялаш.

УКК 93. ОБШҚ кимёвий қуйишида биринчи ёрдам кўрсатиш

УКК 94. Оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида некрэктомия ўтказиш

***Модул давомида ўқув клиник амалиётни ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:***

Талабаларнинг Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули бўйича клиник ўқув амалиёти таълим жараёнининг 50% ташкил қилади ва поликлиниканинг болалар терапевтик стоматологияси ва стоматология бўлимларида ўтказилади.

Амалий машғулотда амалий кўникмаларга ўргатиш жараёни батафсил режалаштирилади ва бир неча босқични ўз ичига олади:

1. Биринчи босқич – машғулотнинг мақсади ва вазифаларидан келиб чиққан ҳолда ўрганилаётган амалий кўникмани ўрганиш мотивацион асоси аниқланади, унинг назарий жиҳатлари муҳокама қилинади. Амалий кўникмаларни амалга ошириш учун керакли асбоб анжомлар ишлаш механизми, ишлатиш қоидалари билан талабалар таништирилади.

Биринчи босқични амалга ошириш учун кафедрада барча асбоб анжомлар мавжуд ва ишчи ҳолатда бўлиши лозим.

2. Иккинчи босқич – амалий кўникмани намоиш қилиб бериш ва кўп марта машқ қилиш. Бу босқични амалга ошириш учун амалий кўникмаларни кадамма-кадам алгоритми педагог томонидан ва видеофильмлар орқали намоиш этилади, алгоритм асосида босқичма-босқич тўғри бажаришга алоҳида эътибор қаратилади. Талаба амалий кўникмани мустақил, бироқ педагог назорати остида муляжлар, тренажёрлар, фантомлар ва манекенларда, талабалар ўзаро бир-бирида кўп марта машқ қилиб ўрганадилар. Бошида барча босқичларини алоҳида, сўнг умумлаштирган

---

<sup>2</sup> УКК – умумий касбий компетенция

ҳолда тўлиқ ва тўғри бажара олгандан сўнг беморда қўллашга рухсат берилади (имитацион тренинг).

Иккинчи босқични амалга ошириш учун кафедра томонидан ишлаб чиқилган амалий кўникмалар қадамма қадам алгоритми ва видеофильми, ўқув-услубий қўлланмаси, бажариш схемаси ёки техникаси ва ҳ.к., баҳолаш мезонлари ишлаб чиқилган бўлиши лозим. Муляжлар, тренажёрлар, фантомлар ва манекенлар, имитаторлар, асбоб анжомлар бўлиши лозим ва керакли шарт шароитлар (максимал даражада иш шароитига яқин моделлаштирилган) яратилиши лозим. Бу босқичда педагог назорат қилади ва керак бўлганда талабалар ишидаги хатоликларни тўғирлайди. Бу жараёнда талаба ҳаракатлари видеотасвирга олиниб ўзига намоёиш этилиши, танқидий муҳокама қилиниши мумкин. Талаба, унинг хатоси нимада эканлигини, ўқитувчига ва бошқа талабаларга тушунтириб беради ва сўнгга муолажани такрорлайди. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар эксперт сифатида чиқишда ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашда иштирок этадилар. Амалий кўникма автоматизм дарасигача етказилиши мақсадга мувофиқ.

3. Учинчи босқич - ўрганилган билим ва амалий кўникмани бемор (фантом, волонтер) да қўллаш. Бу босқичда талаба ўзлаштирилган билим ва амалий кўникмани турли хил клиник ҳолатларда (шу жумладан шошилиш ҳолатларда) қўллашга, олинган натижаларни таҳлил қилишга ва шу маълумотлар асосида ҳаракат тактикасини белгилашга педагог назоратида ўргатилади.

Учинчи босқични амалга ошириш учун кафедра томонидан ишлаб чиқилган ўқув, услубий қўлланмалар, фотосуратлар, вазиятли масалалар ва тестлар тўплами, кейслар, клиник протоколлар, диагностика ва даволаш стандартлари, ўргатувчи касаллик тарихлари ва амбулатор карталар ва ҳ.к. ишлатилиши лозим. Интерфаоллик шунда намоён бўладики, бунда бошқа талабалар нафақат эксперт сифатида чиқишда ва ўқитилаётган талабанинг амалий кўникмани тўғри ўзлаштирганлигини баҳолашда, балки командада ишлашда иштирок этадилар.

4. Тўртинчи босқич – ҳулоса. Бу босқичда педагог талаба томонидан олинган билим ва эгаллаган кўникмани беморларда, турли хил вазиятларда, фаолият жараёнида тўғри ва тўлиқ қўллай олишига ишонч ҳосил қилиши керак ва шунда амалий кўникма ўзлаштирилди деб ҳисобланади.

Машғулот сўнггида ўқитувчи ҳар бир талабанинг амалий кўникмани ўзлаштирганлигини тасдиқлайди. Талаба амалий кўникмани ўзлаштира олмаган вазиятларда, машғулотдан ташқари вақтда мустақил ўзлаштириш

тавсия этилади ва педагогга қайта топширади. Талаба барча амалий кўникмаларни ўзлаштирган ҳолда модулни ўзлаштирган ҳисобланади.

Амалий кўникмаларни шифокор-педагог назоратида сон ва сифат жиҳатдан бажарилади ва кундалик (амалий кўникма) дафтарларида акс этади. Амалий кўникмалар ассистент-талаба, талаба-фантом, талаба-волонтер, талаба-бемор услубида автоматизм даражасига етказиш лозим.

#### **4. Мустақил таълим ва мустақил ишлар ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар**

##### ***4.1.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг мавзулар рўйхати:***

##### **9 семестр**

1. Болаларда Венсан гингиво-стоматити.
2. Оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватининг вирусли сўгаллари.
3. ОИТС (оттирилган иммунитет танкислиги синдроми) хасталигининг оғиз шиллиқ пардасида намоён бўлиши.
4. Болаларда сурункали қайталанувчи афтоз стоматити ва Бехчет синдроми.
5. Буллёз эпидермолиз. Қизил ясси темиртки.
6. Болаларда қон касалликларида оғиз шиллиқ пардасидаги ўзгаришлар. Тиш қаттиқ тўқимасини чархлаш тамойиллари.
7. Оғиз атрофи йирингли пиодермияси.
8. Оғиз бўшлиғи шиллиқ пардаси касалликлари профилактикаси.
9. ОБШҚда травматик ва яллиғланган шикастланишларда оғриксизлантириш усуллари.
10. ОБШҚ яллиғланиш жараёнларида лазер усулини қўллаш.
11. ОБШҚ вирусли инфекцияли касалликларда жароҳатланган шиллиқ парда ишлови муолажалари.

##### **10 семестр**

1. Болаларда ОБШҚ физик ва кимёвий куйишлар
2. Болалар ОБШҚ декубитал яра касаллиги
3. Болалар ОБШҚ Беднар афтаси касаллиги
4. Болаларда УГС клиник белгилари
5. Болаларада СКГС клиник белгилари
6. Болаларда инфекцион касалликларида ОБШҚ ўзгаришлар
7. Замбуруғли инфекция яллиғланишларида оғиз шиллиқ пардасига тиббий ишлов бериш ва муолажа қилиш.
8. Болаларда умумий соматик касалликларида ОБШҚ муолажалари
9. Болаларда рак олди касалликларида ОБШҚ тиббий ишлов бериш
10. Болаларда рак олди касалликларида ОБШҚ муолажалар ўтказиш босқичлари
11. Болаларда ОБШҚ касалликларининг қиёсий ташхис ўтказишдаги хато ва камчиликлар

12. Болаларда ОБШҚ касаллигини даволашда хато-камчиликларни аниқлаш
13. Болаларда ОБШҚ касаллигида олдини олиш чора тадбирларида боланинг ёшининг аҳамияти
14. ОБШҚ да ўтказилган муолажаларнинг кетма кетлигидаги хато ва камчиликлар
15. ОБШҚ тузилиши ва функцияси
16. ОБШҚ клиник ва функционал текшириш усуллари
17. ОБШҚ касалликларида қўшимча текшириш усуллари
18. Оғиз бўшлиғи шиллиқ пардаси касалликларининг оғир шаклларида беморга биринчи ёрдам муолажаларни кўрсатиш.
19. Бемор болаларга оғиз бўшлиғи шахсий гигиенаси қоидаларини ўргатиш.
20. Оғиз бўшлиғи шахсий гигиенасида ишлатиладиган даволаш пасталарини қўллаш бўйича кўрсатмалар ва пастанинг таркиби билан танишиш.

#### ***4.2.Тавсия этилаётган мустақил ишларнинг шакллари:***

Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули бўйича мустақил иш аудитория ва аудиториядан ташқари ўтказилади.

Талаба мустақил ишини ташкил этишда қуйидаги шакллардан фойдаланилади:

- аудитория машғулотларидан ташқари тренажер, муляж ва симуляцион залларида/марказларида тасдиқланган амалий кўникмаларни педагог назоратида сон ва сифат жиҳатдан бажариш ва амалий кўникмаларни ўзлаштириш дафтарларида акс эттириш.

- тиббиёт ОТМ клиникалари ва клиник ўқув базаларида аудиториядан ташқари ташкиллаштирилган клиник навбатчиликда тасдиқланган амалий кўникмаларни навбатчи шифокор-педагог назоратида сон ва сифат жиҳатдан бажариш ва навбатчилик дафтарларида акс эттириш;

- бирламчи бўғин тиббий муассасаларида аҳолини профилактик кўрик, беморларни диспансерлаш, патронажларда қатнашиш;

- беморлар курациясида даволовчи ёки навбатчи шифокор билан назорат қилишда иштирок этиш;

- айрим назарий мавзуларни ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш;

- берилган мавзулар бўйича ахборот (реферат, презентация) тайёрлаш;

- назарий билимларни амалиётда қўллаш;

- модулнинг бўлимлари ёки мавзулари устида махсус ёки илмий адабиётлар (монографиялар, мақолалар) бўйича ишлаш ва маърузалар қилиш;

- илмий мақола, анжуманга маъруза тезисларини тайёрлаш;

Шунингдек, талабанинг мустақил иши бўлиб:

- аҳоли орасида санитар оқартув ишларни суҳбат ва маърузаларни ўтказиш;
- модулни фаол ўзлаштиришда талабаларни олимпиада, танловлар, кўргазма, анжуманлар ва бошқа тадбирларда иштирок этиши ҳисобланади;
- автоматлаштирилган ўргатувчи ва назорат қилувчи тизимлар билан ишлаш;
- лойиҳалаштриш дастурлари, органайзерлардан мустақил иш жараёнида кенг қўллаш ва ҳ.к.
- презентация ва видеороликлар тайёрлаш ҳамда мустақил иш жараёнида кенг қўллаш ва ҳ.к.

#### **4.3. Мустақил таълим ва мустақил ишлар ташкил этиш бўйича умумий кўрсатма ва тавсиялар:**

Мустақил ишни бажариш учун талабага ахборот манбаси сифатида дарслик ва ўқув қўлланмалар, методик қўлланма ва кўрсатмалар, маълумотлар тўплами ва банки, илмий ва оммавий даврий нашрлар, Интернет тармоғидаги тегишли маълумотлар, берилган мавзу бўйича аввал бажарилган ишлар банки ва бошқалар хизмат қилади.

Талаба мустақил ишининг вазифалари қуйидагилардан иборат: янги билимларни мустақил тарзда пухта ўзлаштириш кўникмаларига эга бўлиш;

- керакли маълумотларни излаб топишнинг қулай усуллари ва воситаларини аниқлаш;
- ахборот манбаларини ва манзилларидан самарали фойдаланиш;
- анъанавий ўқув ва илмий адабиётлар ва маълумотлар банки билан ишлаш;
- интернет тармоғидан мақсадли фойдаланиш;
- берилган топшириқнинг рационал ечимини белгилаш;
- маълумотлар базасини таҳлил этиш;
- иш натижаларини экспертизага тайёрлаш ва эксперт хулосаси асосида қайта ишлаш;
- топшириқларни бажаришда тизимли ва ижодий ёндашиш;
- муаммоларни мустақил ҳал қилиш кўникмаларига эга бўлиш;
- ишлаб чиқилган ечим, лойиҳа ёки ғояни асослаш ва мутахассислар жамоасида ҳимоя қилиш.

#### **Курс иши (лойиҳаси) кўрсатма ва тавсиялар**

Модул бўйича курс иши намунавий ўқув режасида кўзда тутилмаган.

## **Модул бўйича талабалар билимини назорат қилиш турлари ва баҳолаш мезонлари**

Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули бўйича талабалар билимини назорат қилиш турлари ва баҳолаш мезонлари ҳақидаги маълумот модул бўйича биринчи машғулотда талабаларга эълон қилинади.

Талабаларнинг модул бўйича ўзлаштириш даражасининг Давлат таълим стандартларига мувофиқлигини таъминлаш учун қуйидаги назорат турлари ўтказилади:

- жорий назорат (ЖН);
- оралиқ назорат (ОН);
- якуний назорат (ЯН).

Модулга ажратилган 6,5 кредитни талаба ЖН давомида йиғади.

| <b>№</b> | <b>Баҳолаш тури</b> | <b>Кредит сони</b> |
|----------|---------------------|--------------------|
| 1.       | Жорий назорат       | 8,0                |
| 2.       | Оралиқ назорат      | 0,0                |
| 3.       | Якуний назорат      | 0,0                |
|          | <b>ЖАМИ</b>         | <b>8,0</b>         |

### **ЖОРИЙ НАЗОРАТ (ЖН)**

ЖНда талабанинг модул мавзулари бўйича билим, амалий кўникма ва компетенцияларни эгаллаш даражасини аниқлаш ва баҳолаб бориш кўзда тутилади. Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули бўйича ЖН оғзаки, ўргатувчи-назорат тестлари, тарқатма материаллари билан ишлаш, вазиятли масалалар, муляж ва фантом (волонтер, бемор)ларда ишлаш маълумотларини ўрганиш, уйга берилган вазифаларни текшириш ва шу каби бошқа шаклларда ўтказилиши мумкин.

Баҳолашда талабанинг билим даражаси, амалий машғулоти материалларини ўзлаштириши, назарий материал муҳокамасида ва таълимнинг интерактив усулларида иштирокининг фаоллик даражаси, шунингдек, амалий билим ва кўникмаларни ўзлаштириш даражаси, компетенцияларни эгаллаш (яъни назарий, аналитик ва амалий ёндошувлар) ҳисобга олинади.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Максимал балл 100, ўтиш бали 55 балл.

Ҳар бир машғулотда барча талабалар баҳоланиши шарт. Жорий назоратда талабалар билими таълим моделига асосланган ҳолда қуйидаги босқичларда амалга оширилади: назарий ва амалий қисм (50:50).

Жорий назорат учун 6,5 кредит ажратилади:

Тўққизинчи семестр – 2,0 кредит;

Ўнинчи семестр – 4,5 кредит;

Тўққизинчи семестр якунида талабалар тўлиқ ажратилган кредитни йиғишлари шарт, ўтиш балини (55) йиққан ҳолда 10 семестрга ўтадилар.

Ўнинчи семестр якунида талабалар тўлиқ ажратилган кредитни йиғишлари шарт ва шундагина ОН ва якуний назоратга киритиладилар.

Жорий назоратда саралаш (ўтиш) баллидан кам балл тўплаган ва узрли сабабларга кўра назоратларда қатнаша олмаган талабага қайта топшириш учун, навбатдаги шу назорат туригача, сўнгги жорий назорат учун якуний назоратгача бўлган муддат берилади.

Касаллиги сабабли дарсларга қатнашмаган ҳамда белгиланган муддатларда жорий назоратни топшира олмаган талабаларга факултет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида модул бўйича жорий назоратда саралаш балидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факултет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан курсдан курсга қолдирилади.

#### **Модул бўйича талаба рейтинги қуйидагича аниқланади:**

| <b>Балл</b> | <b>ECTS баҳо</b> | <b>ECTS нинг таърифи</b>                       |   | <b>Баҳо</b> | <b>Таърифи</b> |
|-------------|------------------|--|---|-------------|----------------|
| 86-100      | А                | "аъло" – аъло натижа, минимал ҳатоликлар билан | модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши;<br>терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши;<br>муаммоли саволларни аниқлаши, ўз қарашларини илмий-амалий тилда асослаб бера олиши;<br>модулнинг таянч тушунчаларини билиши ва уни қисқа вақт ичида илмий ва амалий масалаларни ечишда самарали қўллай олиши;<br>ностандарт вазиятларда муаммоларни мустақил ва ижодий ҳал қила олиш қобилиятини кўрсата олиши;<br>амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши;<br>амалий масалаларни қисқа, асосланган ва рационал равишда ҳал | 5           | аъло           |



|       |   |  |  |   |      |
|-------|---|--|--|---|------|
|       |   |  | <p>этиши;</p> <p>модул дастурида тавсия этилган асосий ва қўшимча адабиётларни тўлиқ ва чуқур ўзлаштириши;</p> <p>модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаш, уларга танқидий баҳо бериш ва бошқа модуллар илмий ютуқларини қўллай олиши;</p> <p>назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда юқори маданият даражасига эга бўлиши лозим;</p>  |   |      |
| 81-85 | В | "жуда яхши" – ўртадан юқори натижа, айрим ҳатоликлар билан | <p>модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши;</p> <p>терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши;</p> <p>ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши;</p> <p>модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши;</p> <p>стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши;</p> <p>амалий кўникмаларни мустақил равишда тўлиқ бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни тўлиқ эгаллаши;</p> <p>амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намойиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўллай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги;</p> <p>модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши;</p> <p>ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши;</p> | 4 | яхши |

|       |   |  |  |   |      |
|-------|---|--|--|---|------|
|       |   |  | назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда жуда яхши маданият даражасига эга бўлиши лозим;   |   |      |
| 71-80 | C | "яхши" – ўртача натижа, сезиларли ҳатоликлар билан | <p>модул дастурининг барча бўлимлари бўйича тизимли, тўла ва чуқур билимга эга бўлиши, зарур далиллар билан асослай олиши, аммо бир оз камчиликлар билан;</p> <p>терминологиядан (шу жумладан, илмий, хорижий тилда ҳам) аниқ, ўз ўрнида фойдаланиши, саволларга жавобни мантиқан тўғри, стилистик саводли равишда ифодалаши;</p> <p>ўз фикрини исботлашда ёки бошқа назарий материални баён қилишда юзага келган ноаниқликларни мустақил бартараф эта олиши;</p> <p>модулнинг таянч тушунчаларини билиши, қисқа вақт ичида илмий ва касбий вазифаларни қўйиш ҳамда ҳал қилишда ундан унумли фойдаланиши;</p> <p>стандарт вазиятларда муаммоларни ўқув дастури доирасида мустақил ҳал қила олиши;</p> <p>амалий кўникмаларни мустақил равишда бажара олиши (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) ва компетенцияларни эгаллаши, аммо бир оз камчиликлар билан;</p> <p>амалий машғулотларда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни яхши билишини намоиш қилиши, ушбу билимларни янги вазиятларда тўғри (лекин доим ҳам рационал эмас) қўлай олиши, бажарилган иш натижаларини етарли даражада расмийлаштира олмаганлиги;</p> <p>модул дастурида тавсия қилинган асосий адабиётларни ўзлаштириши;</p> <p>ўрганилаётган модул бўйича назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англай олиши ва уларга танқидий баҳо бериши;</p> <p>назарий ва амалий машғулотларда бутун семестр мобайнида ижодий ва мустақил қатнашиши, гуруҳли муҳокамаларда фаол бўлиши, вазифаларни бажаришда яхши даражага эга бўлиши лозим;</p> |   |      |
| 60-70 | D | "қониқарли   | давлат таълим стандартлари   | 3 | Қони |

|       |   |  |   |       |
|-------|---|--|---|-------|
|       |   | " – сушт<br>натижа,<br>қўпол<br>камчиликлар<br>билан | <p>(талаблари) доирасида етарли билим ҳажмига эга бўлиши;</p> <p>терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим ҳатоларга йўл қўйиши;</p> <p>жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши;</p> <p>амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил аммо ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши;</p> <p>компетенцияларни мустақил, аммо ҳатоликлар билан эгаллаши;</p> <p>модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллаш олиши;</p> <p>педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши;</p> <p>ўқилаётган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши;</p> <p>назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;</p> | қарли |
| 55-59 | Е | "ўрта" –<br>минимал<br>натижага<br>тенг              | <p>давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида қониқарли билим ҳажмига эга бўлиши;</p> <p>терминологияни ишлатиши, саволларга жавобларни тўғри баён қилиши, лекин бунда айрим қўпол ҳатоларга йўл қўйиши;</p> <p>жавоб беришга ёки айрим махсус кўникмаларни намойиш қилишда қийналганда ва ҳатоларга йўл қўйганда, модул бўйича асосий тушунчага эга эканлигини намойиш этиши;</p> <p>амалий кўникмаларни (сифати ва белгиланган сони жиҳатдан) мустақил эмас ва ҳатоликлар билан тўлиқ бажара олиши;</p> <p>компетенцияларни мустақил эмас ва ҳатоликлар билан эгаллаши;</p> <p>модулининг умумий тушунчалари бўйича қисман билимга эга бўлиши ва</p>  |       |

|       |    |   |   |   |            |
|-------|----|---|---|---|------------|
|       |    |   | <p>уни стандарт (намунавий) вазиятларни ҳал этишда қўллай олиши;</p> <p>педагог ходим ёрдами билан стандарт вазиятларни ҳал эта олиши;</p> <p>ўқиладиган модул бўйича асосий назариялар, концепциялар ва йўналишлар моҳиятини англаши, уларга баҳо бера олиши;</p> <p>назарий ва амалий машғулотларда педагог ходим раҳбарлигида қатнашиши, вазифаларни бажаришда етарли маданият даражасига эга бўлиши лозим;</p>  |   |            |
| 31-54 | FX | "қониқарсиз" – минимал даражадаги билимларни олиш учун қўшимча мустақил ўзлаштириши зарур | <p>давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса;</p> <p>илмий терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий мантиқий хатоларга йўл қўйса;</p> <p>назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса;</p> <p>амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.</p>  | 2 | Қониқарсиз |
| 0-30  | F  | "мутлоқ қониқарсиз" – тўлиқ қайта ўзлаштириши лозим                                       | <p>давлат таълим стандартлари (талаблари) доирасида фақат айрим фрагментар билимларга эга бўлса;</p> <p>терминларни ишлата олмаса ёки жавоб беришда жиддий ва қўпол мантиқий хатоларга йўл қўйса ёки умуман жавоб бермаса;</p> <p>назарий ва амалий машғулотларда пассив қатнашиб, вазифалар бажариш маданиятининг паст даражасига эга бўлса ёки умуман бажармаса;</p> <p>амалий кўникмаларга ва компетенцияларга эга бўлмаса, ўз хатоларини ҳатто педагог ходим тавсиялари ёрдамида ҳам тўғрилай олмаса.</p> |   |            |

### ОРАЛИҚ НАЗОРАТ (ОН)

10 семестрдан кейин оралиқ назорат ўтказилади. ЖБдан тўлиқ кредит олмаган талаба ОНга киритилмайди.

ОН семестр охирида, оғзаки амалий кўникмаларга асосланган ҳолда препарат, муляжлар ва фантомлардан иборат махсус саволномалар асосида

амалга оширилади 100 балли тизимда баҳоланади, ўтиш бали 55 балл. ЖБдан тўлиқ кредит олмаган талаба ОБга киритилмайди.

### ЯКУНИЙ НАЗОРАТ (ЯН)

ЯН модуль якунида оғзаки ва амалий кўникма шаклида ўтказилади. Бунда талабаларнинг компетенцияларни, амалий кўникмаларни эгаллаш даражаси ва назарий билимлари текширилади. ЯБ 3 та станциядан иборат бўлиб, 1 та станцияда амалий кўникма, 2 та станцияда назарий савол берилади. ЯНда саралаш балини (55) йиғма олмаган талаба ЯНдан ўтмаган ва модулни ўзлаштирмаган деб ҳисобланади (ЖНда тўлиқ кредитни йиққан бўлса ҳам).

Таълим муассасаси ректорининг буйруғи билан ички назорат ва мониторинг бўлими раҳбарлигида тузилган комиссия иштирокида якуний назоратни ўтказиш жараёни даврий равишда ўрганиб борилади ва уни ўтказиш тартиблари бузилган ҳолларда, якуний назорат натижалари бекор қилинади ва якуний назорат қайта ўтказилади.

Модуль бўйича жорий ва якуний назоратларнинг ҳар бирига ажратилган баллнинг 55 фоизи саралаш бали этиб белгиланади ва бунда жорий назоратга ажратилган баллнинг 55 ва ундан юқори фоизидаги балли тўплаган талабалар ушбу модуль бўйича якуний назоратга киритилади.

Талабанинг семестр давомида модуль бўйича тўплаган умумий бали ҳар бир назорат туридан (ЖН, ОН, ЯН) белгиланган қоидаларга мувофиқ тўплаган баллари йиғиндисига тенг. Якуний назорат жорий ва оралик назоратдан сўнг семестр охирида ўтказилади.

Жорий назорат ва оралик назоратда саралаш баллидан кам балл тўплаган ва узрли сабабларга кўра назоратларда қатнаша олмаган талабага қайта топшириш учун, навбатдаги шу назорат туригача, сўнгги жорий назорат учун якуний назоратгача бўлган муддат берилади.

Касаллиги сабабли дарсларга қатнашмаган ҳамда белгиланган муддатларда жорий, оралик ва якуний назоратларни топшира олмаган талабаларга факультет декани фармойиши асосида, ўқишни бошлаганидан сўнг икки ҳафта муддатда топширишга рухсат берилади.

Семестр якунида модуль бўйича жорий, оралик ёки якуний назорат турларини ҳар бири бўйича саралаш баллидан кам балл тўплаган талаба академик қарздор ҳисобланади.

Академик қарздор талабаларга семестр тугаганидан кейин қайта ўзлаштириш учун бир ой муддат берилади. Шу муддат давомида модулни ўзлаштира олмаган талаба факультет декани тавсиясига кўра белгиланган тартибда ректорнинг буйруғи билан курсдан курсга қолдирилади.

Талаба назорат натижаларидан норози бўлса, модуль бўйича назорат тури натижалари эълон қилинган вақтдан бошлаб бир кун мобайнида факультет деканига ариза билан мурожаат этиши мумкин. Бундай ҳолда факультет деканининг тақдимномасига кўра ректор буйруғи билан 3 (уч) аъзодан кам бўлмаган таркибда апелляция комиссияси ташкил этилади.

Апелляция комиссияси талабаларнинг аризаларини кўриб чиқиб, шу куннинг ўзида хулосасини билдиради.

Баҳолашнинг ўрнатилган талаблар асосида белгиланган муддатларда ўтказилиши ҳамда расмийлаштирилиши факултет декани, кафедра мудир, ўқув бўлими ҳамда ички назорат ва мониторинг бўлими томонидан назорат қилинади.

## **5. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбаалари**

### **5.1. Асосий адабиётлар:**

1. Муртазаев С.С., Махсумова С.С., Абдуазимова Л.А., Ишанова М.К., Махсумова И.Ш. Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари атласи. Тошкент, 2019 й.
2. Халилов И.Х., Йўлдошхонова А.С. ва бошқалар. Болалар терапевтик стоматологияси ва стоматологик касалликлар профилактикаси, Дарслик. Тошкент. 2011 й.
3. Махсудов С.Н. Болалар терапевтик стоматологияси, Дарслик. Тошкент. 2008 й.
4. Халилов И.Х. ва бошқалар. Болалар терапевтик стоматологияси, Дарслик. Тошкент. 2006 й.

### **5.2. Қўшимча адабиётлар:**

1. Леонтьев В.К., Кисельникова Л.П. Детская терапевтическая стоматология, Учебник. Москва. 2017 г.
2. Курякина Н.В. Терапевтическая стоматология детского возраста, Учебник. Н. Новгород, 2001 г.
3. Сунцов В.Г., Леонтьев В.К., Дистель В.А., Вагнер В.Д.. Стоматологическая профилактика у детей, Учебник. Н.Новгород, 2001 г.
4. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология, Учебное пособие. Москва. 2004 г.
5. Скорикова Л.А. Пропедевтика стоматологических заболеваний, Учебное пособие. Москва. 2002 г
6. Луцкая И.К. Руководство по стоматологии (практическое пособие). Москва. 2002 г
7. Боровский Е.В. Терапевтическая стоматология, Учебник. Москва. 2002 г.

### **5.3. Интернет сайтлари:**

1. [www. Ziyonet.uz](http://www.Ziyonet.uz)
2. [www. medlibrary](http://www. medlibrary)
3. [www. e-stomatology](http://www. e-stomatology)
4. <http://www.edentworld.ru>
5. <http://www.zub.ru>
6. [www. medline. ru](http://www. medline. ru)
7. [www. med.ru](http://www. med.ru)
8. [www. stom.ru](http://www. stom.ru)

## БОЛАЛАР ОҒИЗ БЎШЛИҒИ ШИЛЛИҚ ҚАВАТИ КАСАЛЛИКЛАРИ – 1 МОДУЛИДАН СИЛЛАБУС

|  |  |                                  |                  |
|--|--|----------------------------------|------------------|
| Тўлиқ номи                                   | Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари  |                                  |                  |
| Модул коди:                                  | Кредит ҳажми: 6,5<br>Шундан:<br>9 семестр<br>ЖБ – 2 кредит:  | Модул ўтилиш даври:<br>9-семестр | ECTS value:<br>2 |
| Таълим йўналиши                              | 5510400 – Стоматология   | 5- босқич бакалаврлари           |                  |
| Модулнинг давомийлиги                        | 5 кун  |                                  |                  |
| Ўқув соатлари ҳажми:                         | Жами соат:   | 72                               |                  |
|  | Шунингдек:   |                                  |                  |
|  | маъруза  | 4                                |                  |
|  | амалий машғулот  | 30                               |                  |
|  | мустиқил таълим  | 38                               |                  |
| Ўқув модулининг статуси                      | Клиник модуллар блоки  |                                  |                  |
| ОТМ номи,<br>манзили                         |  |                                  |                  |
| Кафедра номи                                 |  |                                  |                  |
| Мазкур курснинг ўқитувчилари ҳақида маълумот | Лекторлар Ф.И.Ш.<br>Амалий машғулот ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш.  | E-mail:<br>E-mail:               |                  |
| Машғулот вақти ва жойи                       |  |                                  |                  |
| Модулнинг мазмуни                            | Модул дастур болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг клиникавий текшириш усуллари, уларнинг ташхислаш, даволаш ва профилактика асосларини ўз ичига қамрайди, бўлғуси умумий амалиёт врачларида клиник фикрлаш, касаллик ва унинг белгиларини асослаш учун замин яратиб беради.   |                                  |                  |
| Пререквизитлар                               | Модулни ўқитиш учун пререквизитлар реставрацион стоматология, анатомия, физиология, микробиология, вирусология, иммунология, фармакология, клиник реставрацион стоматология, клиник эндодонтия, стоматологик касалликлар профилактикаси, болалар кариесологияси модуллари назарий замин бўлиб хизмат қилади.   |                                  |                  |
| Постреквизитлар                              | Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули болалар жарроҳлик стоматологияси, ортодонтия модуллари билан узвий боғлиқ.  |                                  |                  |
| Модулнинг мақсади                            | Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модулини ўқитишнинг асосий мақсади замонавий технологияларни ўқиш жараёнига жалб қилиб, талабани стоматологиянинг даволаш асослари, яъни, асбоблар, пломба ашёлари, тишларнинг тузилиши ва уларни чархлаш тамойиллари ҳақидаги назарий маълумотларни билиш ва улар асосида амалий кўникмаларни ҳосил қилиш, стоматологик ашё ва асбобларни тўғри танлаш, қўллаш учун кўрсатмаларни ўргата бориш ва шакллантиришдан иборат. |                                  |                  |

|   |  |
|---|--|
| Модулнинг вазифалари  | талабаларининг назарий маълумотидан бошланғич амалий кўникмаларни бажариш даражасига қадамма-қадам ўргатиш; замонавий педагогик технологияларни дарс жараёнига тадбиқ этиб, талабани клиник фикрлаш ва билимини сақлаш даражасини ошириш; стоматология тарихи ва унинг бўлимлари ҳақида тушунча бериш; замонавий стоматологик курилмалар ва дастаклар ҳақида тушунчага эга бўлиш; стоматологик асбоб-ускуналар, улар билан ишлаш амалий кўникмаларга эга бўлиш; пломба ашёлари, уларнинг турлари, уларни кўрсатмага биноан қўллаш борасида тўлиқ тушунча бериш; гипс ва пластмасса блокларда кариоз ковакларни чархлаш ва илдиз каналларига ишлов бериш муолажаларини тўғри бажаришни билиш; талабанинг клиник фикрлаш қобилиятини ўстиришга қаратилган стандартга мос амалий кўникмаларни ассистент-талаба, талаба-фантом, талаба-волонтёр(бемор) услубида автоматизм даражасига етказиш  |
| Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар | <p><b>9-семестр якунида</b></p> <p><b>Талаба тасаввурга эга бўлиши керак:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– бола кўриги ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгилари;</li> <li>– турли хил травматик жароҳатларда бола кўриги, касаллик тарихини тўлдириш;</li> <li>– болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватининг шаклланиши ва физиологик хусусиятлари;</li> <li>– болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг таснифи;</li> <li>– оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография) ҳақида.</li> </ul> <p><b>Талаба билиши шарт:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ўқув, илмий ва маълумот адабиётлари билан мустақил ишлаш, амалий кўникмаларни мустақил бажариш, тест ва вазиятли масалаларни ечишни;</li> <li>– стоматологик кабинетга қўйиладиган талабларни;</li> <li>– стоматологик касалликлари бўлган болаларда хужжатларни тўлдиришни;</li> <li>– бола кўриги ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгиларини аниқлашни;</li> <li>– клиник-лаборатор текшириш усуллари ва натижаларини таҳлил қилишни;</li> <li>– қиёсий ташхислашни, тахминий ташхис қўйишни;</li> <li>– турли хил травматик жароҳатларда боллар оғиз шиллиқ қаватининг ўзига хос белгиларини аниқлашни;</li> <li>– даволаш режасини тузишни;</li> <li>– касаллик тарихини тўлдиришни;</li> <li>– болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг таснифини;</li> <li>– болалар ёшида оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватининг травматик шикастланишларини;</li> <li>– оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва</li> </ul> |



|                       |   |
|-----------------------|---|
|                       | <p>клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография).</p> <p><b>Талаба бажара олиши лозим:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– бола оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгиларини аниқлашни;</li> <li>– клиник-лаборатор текшириш усуллари ўтказиш ва натижаларини таҳлил қилишни;</li> <li>– қиёсий ташхислаш, тахминий ташхис қўйиш, касаллик тарихини тўлдиришни;</li> <li>– турли хил травматик жароҳатларда даволашни;</li> </ul> <p>оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография) ўтказишни.</p> <p><b>Талаба қуйидаги кўникмаларга эга бўлиши лозим:</b></p> <p>оғиз бўшлиғини клиник текшириш.</p> <p>ОБШҚ ни оғриксизлантириш.</p> <p>ОБШҚ касалликларида объектив текшириш.</p> <p>Беднар афтасида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> <p>ЎГС да оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> |
| Таълим бериш усуллари | маъруза<br>амалий машғулотлар   |
| Таъминот              | Препаратлар, пломба ашёлар, стоматологик жамланма, бормашина, дасатклар, борлар, муляжлар, дарсликлар, тарқатма материаллар, тестлар, вазиятли масалалар, ўқув қўлланмалар.   |

## БОЛАЛАР ОҒИЗ БЎШЛИҒИ ШИЛЛИҚ ҚАВАТИ КАСАЛЛИКЛАРИ – 2 МОДУЛИДАН СИЛЛАБУС

|                                       |   |                                   |                  |
|---------------------------------------|---|-----------------------------------|------------------|
| Тўлиқ номи                            | Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари                                   |                                   |                  |
| Модул коди:                           | Кредит ҳажми: 6,5<br>Шундан:<br>10 семестр<br>ЖБ – 4,5 кредит:                    | Модул ўтилиш даври:<br>10-семестр | ECTS value:<br>5 |
| Таълим йўналиши                       | 5510400 – Стоматология  | 5- босқич бакалаврлари            |                  |
| Модулнинг давомийлиги                 | 13 кун  |                                   |                  |
| Ўқув соатлари ҳажми:                  | Жами соат:  | 162                               |                  |
|                                       | Шунингдек:  |                                   |                  |
|                                       | маъруза   | 10                                |                  |
|                                       | амалий машғулот   | 75                                |                  |
|                                       | мустақил таълим   | 77                                |                  |
| Ўқув модулининг статуси               | Клиник модуллар блоки   |                                   |                  |
| ОТМ номи,<br>манзили                  |   |                                   |                  |
| Кафедра номи                          |   |                                   |                  |
| Мазкур курснинг ўқитувчилари маълумот | курснинг ҳақида<br>Лекторлар Ф.И.Ш.<br>Амалий машғулот<br>ўтказувчиларнинг Ф.И.Ш. | E-mail:<br>E-mail:                |                  |

|   |   |  |
|---|---|--|
| Машғулот вақти ва жойи  |   |  |
| Модулнинг мазмуни   | Модул дастур болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликларининг клиникавий текшириш усуллари, уларнинг ташхислаш, даволаш ва профилактика асосларини ўз ичига қамрайди, бўлғуси умумий амалиёт врачларида клиник фикрлаш, касаллик ва унинг белгиларини асослаш учун замин яратиб беради.  |  |
| Пререквизитлар  | Модулни ўқитиш учун прекlinik реставрацион стоматология, анатомия, физиология, микробиология, вирусология, иммунология, фармакология, клиник реставрацион стоматология, клиник эндодонтия, стоматологик касалликлар профилактикаси, болалар кариесологияси модуллари назарий замин бўлиб хизмат қилади.   |  |
| Постреквизитлар   | Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модули болалар жарроҳлик стоматологияси, ортодонтия модуллари билан узвий боғлиқ.   |  |
| Модулнинг мақсади   | Болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати касалликлари модулини ўқитишнинг асосий мақсади замонавий технологияларни ўқиш жараёнига жалб қилиб, талабани стоматологиянинг даволаш асослари, яъни, асбоблар, пломба ашёлари, тишларнинг тузилиши ва уларни чархлаш тамойиллари ҳақидаги назарий маълумотларни билиш ва улар асосида амалий кўникмаларни ҳосил қилиш, стоматологик ашё ва асбобларни тўғри танлаш, қўллаш учун кўрсатмаларни ўргата бориш ва шакллантиришдан иборат.  |  |
| Модулнинг вазифалари  | талабаларининг назарий маълумотидан бошланғич амалий кўникмаларни бажариш даражасига қадамма-қадам ўргатиш; замонавий педагогик технологияларни дарс жараёнига тадбиқ этиб, талабани клиник фикрлаш ва билимини сақлаш даражасини ошириш; стоматология тарихи ва унинг бўлимлари ҳақида тушунча бериш; замонавий стоматологик қурилмалар ва дастаклар ҳақида тушунчага эга бўлиш; стоматологик асбоб-ускуналар, улар билан ишлаш амалий кўникмаларга эга бўлиш; пломба ашёлари, уларнинг турлари, уларни кўрсатмага биноан қўллаш борасида тўлиқ тушунча бериш; гипс ва пластмасса блокларда кариоз ковакларни чархлаш ва илдиз каналларига ишлов бериш муолажаларини тўғри бажаришни билиш; талабанинг клиник фикрлаш қобилиятини ўстиришга қаратилган стандартга мос амалий кўникмаларни ассистент-талаба, талаба-фантом, талаба-волонтёр(бемор) услубида автоматизм даражасига етказиш |  |
| Модул бўйича талабалар билими, кўникма ва малакаларига қўйиладиган талаблар | <b>10-семестр якунида</b><br><b>Талаба тасаввурга эга бўлиши керак:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ўткир инфекцион касалликлар (қизамиқ, қизилча, бўғма, скарлатина, инфекцион моноклиоз) билан оғриган болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос белгилар;</li> <li>– ўткир герпетик стоматитда бола оғиз шиллиқ қаватидаги клиник белгилар;</li> </ul>   |  |

|  |   |
|--|---|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>– сурункали герпетик стоматитда болаларни текшириш;</li> <li>– болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида вирусли сўғалнинг ўзига хос клиник кечиши;</li> <li>– болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватидаги кандидозлар;</li> <li>– сил, заҳм касалланган болаларда оғиз бўшлиғи;</li> <li>– ОИТС билан касаланган болада оғиз бўшлиғи шиллиқ қавати кўриниши;</li> <li>– сурункали рецидивланувчи афтоз стоматит;</li> <li>– кўп шаклли экссудатив эритема, Стивенс-Жонсон синдроми билан касалланган болани текшириш;</li> <li>– дориларга аллергияси бўлган болани текшириш;</li> <li>– қон касаллиги бор болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватидаги ўзгаришлар ҳақида.</li> </ul> <p><b>Талаба билиши шарт:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ўткир инфекцион касалликлар (қизамиқ, қизилча, бўғма, скарлатина, инфекцион моноклиоз) билан оғриган болаларда оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос белгиларни аниқлашни;</li> <li>– ўткир герпетик стоматитда бола оғиз шиллиқ қаватидаги клиник белгиларни текширишни;</li> <li>– сурункали герпетик стоматитда болаларни текширишни;</li> <li>– болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида вирусли сўғалнинг ўзига хос клиник кечишини, клиник белгиларини;</li> <li>– болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватидаги кандидозларни аниқлашни ва текшириш усуллари;</li> <li>– клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилишни;</li> <li>– сил, заҳм билан касалланган болаларда оғиз бўшлиғини текширишни;</li> <li>– ОИТС билан касаланган болада оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текширишни;</li> <li>– сурункали рецидивланувчи афтоз стоматит, Бехчет синдроми билан оғриган бола оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текшириш ва ўзига хос белгиларни аниқлашни;</li> <li>– кўп шаклли экссудатив эритема Стивенс-Жонсон синдроми билан касалланган болани текширишни;</li> <li>– дориларга аллергияси бўлган болани текшириш ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида патологик фонни аниқлашни;</li> <li>– турли хил орган ва органлар тизими (гиповитаминоз, эндокрин системаси касалликлари, ошқозон ичак тизими) билан оғриган болаларни текширишни ва ўзига хос зарарланиш белгиларини аниқлашни;</li> <li>– қон касаллиги бор болаларни оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текширишни;</li> </ul> <p>болаларни текширганда лаб касаллигига хос белгиларни аниқлашни.</p> <p><b>Талаба бажара олиши лозим:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– бола оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватига хос касалликларнинг клиник белгиларини аниқлашни;</li> <li>– клиник-лаборатор текшириш усуллари ўтказиш ва</li> </ul> |
|--|---|

|                       |  |
|-----------------------|--|
|                       | <p>натижаларини таҳлил қилишни;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– қиёсий ташхислаш, тахминий ташхис қўйиш, касаллик тарихини тўлдиришни;</li> <li>– турли хил травматик жароҳатларда даволашни;</li> <li>– оғиз бўшлиғи шиллик қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография) ўтказишни.</li> </ul> <p><b>Талаба қуйидаги кўникмаларга эга бўлиши лозим:</b></p> <p>СҚАС да оғиз бўшлиғи шиллик пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> <p>Аллергик касалликларда оғиз бўшлиғи шиллик пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> <p>ЮҚТС оғиз бўшлиғи шиллик пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> <p>Ошқозон-ичак касалликларида оғиз бўшлиғи шиллик пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> <p>Қон касалликларида оғиз бўшлиғи шиллик пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> <p>Эндокрин системаси касалликларида оғиз бўшлиғи шиллик пардасига медикаментоз ишлов бериш.</p> |
| Таълим бериш усуллари | <p>маъруза</p> <p>амалий машғулотлар</p>   |
| Таъминот              | <p>Препаратлар, пломба ашёлар, стоматологик жамланма, бормашина, дасатклар, борлар, муляжлар, дарсликлар, тарқатма материаллар, тестлар, вазиятли масалалар, ўқув қўлланмалар.</p>   |

## Ўқитиш натижалари

### Модулни яқунлаганда талаба билади:

- ўқув, илмий ва маълумот адабиётлари билан мустақил ишлаш, амалий кўникмаларни мустақил бажариш, тест ва вазиятли масалаларни ечишни;
  - стоматологик кабинетга қўйиладиган талабларни;
  - стоматологик касалликлари бўлган болаларда ҳужжатларни тўлдиришни;
  - бола кўриги ва оғиз бўшлиғи шиллик қаватига хос касалликларнинг клиник белгиларини аниқлашни;
  - клиник-лаборатор текшириш усуллари ва натижаларини таҳлил қилишни;
  - қиёсий ташхислашни, тахминий ташхис қўйишни;
  - турли хил травматик жароҳатларда боллар оғиз шиллик қаватининг ўзига хос белгиларини аниқлашни;
  - даволаш режасини тузишни;
  - касаллик тарихини тўлдиришни;
  - болалар оғиз бўшлиғи шиллик қавати касалликларининг таснифини;
  - болалар ёшида оғиз бўшлиғи шиллик қаватининг травматик шикастланишларини;
- оғиз бўшлиғи шиллик қавати касалликлари функционал ва клиник текшириш усуллари (Кулаженко, реопародонтография);
- ўткир инфекцион касалликлар (қизамиқ, қизилча, бўғма, скарлатина, инфекцион моноклиоз) билан оғригаи болаларда оғиз бўшлиғи шиллик қаватига хос белгиларни аниқлашни;
  - ўткир герпетик стоматитда бола оғиз шиллик қаватидаги клиник белгиларни текширишни;
  - сурункали герпетик стоматитда болаларни текширишни;

- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида вирусли сўғалнинг ўзига хос клиник кечишини, клиник белгиларини;
- болалар оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватидаги кандидозларни аниқлашни ва текшириш усулларини;
- клиник лаборатор ўрганишларнинг натижаларини интерпретация қилишни;
- сил, захм билан касалланган болаларда оғиз бўшлиғини текширишни;
- ОИТС билан касаланган болада оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текширишни;
- сурункали рецидивланувчи афтоз стоматит, Бехчет синдроми билан оғриган бола оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текшириш ва ўзига хос белгиларни аниқлашни;
- кўп шаклли экссудатив эритема Стивенс-Жонсон синдроми билан касалланган болани текширишни;
- дориларга аллергияси бўлган болани текшириш ва оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватида патологик фонни аниқлашни;
- турли хил орган ва органлар тизими (гиповитаминоз, эндокрин системаси касалликлари, ошқозон ичак тизими) билан оғриган болаларни текширишни ва ўзига хос зарарланиш белгиларини аниқлашни;
- қон касаллиги бор болаларни оғиз бўшлиғи шиллиқ қаватини текширишни;
- болаларни текширганда лаб касаллигига хос белгиларни аниқлашни.

#### **Модулни якунлаганда талаба бажара олади:**

##### **9-семестр якунида:**

- оғиз бўшлиғини клиник текшириш.
- ОБШҚ ни оғриксизлантириш.
- ОБШҚ касалликларида объектив текшириш.
- Беднар афтасида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.
- ЎТС да оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов бериш.

##### **10 -семестр якунида:**

- СҚАС да оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов беришни;
- аллергия касалликларда оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов беришни;
- ЮҚТС оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов беришни;
- ошқозон-ичак касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов беришни;
- қон касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов беришни;
- эндокрин системаси касалликларида оғиз бўшлиғи шиллиқ пардасига медикаментоз ишлов беришни.





